

The Yosef Story, From Yosef's Perspective

I. Classic Approaches

1. פרשת מקץ - פרק מב

- (ז) וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת-אֶחָיו, וַיִּפְרָם; וַיִּתְנַכַּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קִשּׁוֹת, וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֵאִין בָּאתֶם, וַיֹּאמְרוּ, מֵאֶרֶץ וְכוּ' (ח) וַיִּפְרַן יוֹסֵף, אֶת-אֶחָיו; וְהֵם, לֹא הִפְרָהוּ.
(ט) וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף--אֶת הַחֲלֹמוֹת, אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם; וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם, לָרְאוֹת אֶת-עֲרוֹת הָאָרֶץ בָּאתֶם.

2. רמב"ן - בראשית מב:ט

כי בראות יוסף את אחיו משתחוים לו זכר כל החלומות אשר חלם להם וידע שלא נתקיים אחד מהם בפעם הזאת... וכיון שלא ראה בנימן עמהם חשב זאת התחבולה שיעליל עליהם כדי שיביאו גם בנימין אחיו אליו לקיים החלום הראשון תחילה ועל כן לא רצה להגיד להם אני יוסף אחיכם ולאמר מהרו ועלו אל אבי וישלח העגלות כאשר עשה עמהם בפעם השניה כי היה אביו בא מיד בלא ספק ואחרי שנתקיים החלום הראשון הגיד להם לקיים החלום השני ולולי כן היה יוסף חוטא חטא גדול לצער את אביו ולהעמידו ימים רבים בשכול ואבל על שמעון ועליו ואף אם היה רצונו לצער את אחיו קצת איך לא יחמול על שיבת אביו אבל את הכל עשה יפה בעתו לקיים החלומות כי ידע שיתקיימו באמת גם הענין השני שעשה להם בגביע לא שתהיה כוונתו לצערם אבל חשד אולי יש להם שנאה בבנימין שיקנאו אותו באהבת אביהם כקנאתם בו או שמא הרגיש בנימין שהיה ידם ביוסף ונולדה ביניהם קטטה ושנאה... וכן אני אומר שכל הענינים האלה היו ביוסף מחכמתו בפתרון החלומות כי יש לתמוה אחר שעמד יוסף במצרים ימים רבים והיה פקיד ונגיד בבית שר גדול במצרים איך לא שלח כתב אחד לאביו להודיעו ולנחמו כי מצרים קרוב לחברון כששה ימים ואילו היה מהלך שנה היה ראוי להודיעו לכבוד אביו ויקר פדיון נפשו ויפדנו ברוב ממון אבל היה רואה כי השתחויית אחיו לו וגם אביו וכל זרעו אתו אי אפשר להיות בארצם והיה מקוה להיותו שם במצרים בראותו הצלחתו הגדולה שם וכל שכן אחרי ששמע חלום פרעה שנתברר לו כי יבאו כלם שמה ויתקיימו כל חלומותיו:

3. אברבנאל - בראשית מב:ז

ומפני הספקות אשר ראה בדרך הזה ראה להביאם בנסיון לדעת אם בכ"ב שנה שלא ראה אותם שנו את תכונותיהם ואם נתחרטו ממה שעשו כנגדו ובאיזו תכונה קיימת היו ולכן הבחינם באמור אליהם מרגלים אתם עד אשר ראה שעשו תשובה שלימה כמו שאמרו אבל אשמים אנחנו...

4. פרשת מקץ - פרק מב

- (כא) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אֶחָיו, אֲבָל אֱשָׁמִים אֲנַחְנוּ עַל-אֶחָינוּ, אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְּנוֹ אֲלֵינוּ, וְלֹא שָׁמְעָנוּ; עַל-כֵּן בָּאָה אֲלֵינוּ, הַצָּרָה הַזֹּאת.
(כב) וַיַּעַן רְאוּבֵן אֶתֶם לְאֹמֶר, הֲלוֹא אֲמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר אֶל-תִּתְּטְאוּ בְיָד--וְלֹא שָׁמַעְתֶּם; וְגַם דָּמּוּ, הִנֵּה נִדְרָשׁ.

II. Rav Yoel Bin-Nun's Approach

5. פרשת מקץ - פרק מא

(נא) וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת-שְׁם הַבְּכוֹר, מְנַשֶּׁה: כִּי-נִשְׁנִי אֱלֹהִים אֶת-כָּל-עַמְלִי, וְאֶת כָּל-בֵּית אָבִי.

6. הכתב והקבלה - שם

גנות גדולה היא לבן המרוחק מבית אבותיו הנכבדים אם ישכחם עת היותו משופע בכל טוב. ויוסף שהיו בן זקונים לאביו ואותו אהב יותר מכל אחיו, ומצד אהבתו הגדולה אליו נסתבב התנשאותו להיות מושל המדינה, איך יתייחס אליו דבור המגונה גם מצד טבע אנושי לאמור נשני אלקים את כל בית אבי, כי יורה בזה פחיתות גדולה וכמבזה בכבוד אביו והיה ראוי לומר נשני אלקים את כל אחי, להורות שנמחה מזכרונו את כל אשר מצאהו מהם ואין לו טינא בלב עליהם, אבל באמרו כל בית אבי שכולל גם את אביו זה נראה דבור בלתי נאות גם לאיש ההמוני אף כי לאיש מעלה כמוהו...

7. כתב סופר - בראשית מב:ח

והנה כשראה יוסף את אחיו הכירם בצורת פניהם שהמה אחיו, אבל עדיין לא הכיר פנימיות שלהם, מאחר ששנאו אותו ומכרו אותו, ויוכל להיות כי לאחר שמכרוהו התחרטו וראו שלא טוב עשו, ותמיד חטאם נגד פניהם, כדאמר דוד המלך ע"ה (תהלים נא:ה) "כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד", אלא שאם תמיד היו זוכרים את יוסף ולא נשכח תמונת יוסף מהם, כמו שיוסף הכיר אותם... כן אם שנאתם אותו כבר אבדה לא היו שוכחים צורתו ותמונתו. מזה שפט יוסף כי לא זכרוהו ולא עלה על לבם מעת הפרדו מהם, והכיר ששונאים אותו ולא הרגישו כי רעה עשו ושנאת חנם שנאוהו.

8. פרשת מקץ - פרק מב

(יג) וַיֹּאמְרוּ, שְׁנַיִם עֶשֶׂר עֶבְדֵיךָ אֲחִים אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ-אֶחָד--בְּאֶרֶץ כְּנָעַן; וְהִנֵּה הִקְטַן אֶת-אֲבִינוּ הַיּוֹם, וְהָאָחִיד אֵינָנוּ.

9. פרשת ויגש - פרק מד

- (כ) וַנֹּאמֶר, אֶל-אֲדֹנָי, יֵשׁ-לָנוּ אֵב זָקֵן, וְיִלְדוּ זָקֵנִים קָטָן; וְאָחִיו מֵת, וַיֹּתֵר הוּא לְבָדוֹ לְאָמוֹ וְאָבִיו אֶהְיֶה.
- (כז) וַיֹּאמֶר עֲבָדְךָ אָבִי, אֲלֵינוּ: אַתֶּם יְדַעְתֶּם, כִּי שְׁנַיִם יִלְדוּ-לִי אֲשֶׁתִּי.
- (כח) וַיֵּצֵא הָאָחִיד, מֵאֶתִּי, וְאָמַר, אַךְ טָרַף טָרַף; וְלֹא רָאִיתִיו, עַד-הַנֵּה.